

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Fragmente

Din istoria bisericească a Românilor,

de
Non quis, sed quid.

II.

În urma articolului dietal I.—8 din anul 1579, prin care se recunoștea vechiul drept de alegere al Vlădicilor prin popii românești, se alege metropolit Genadie I (1579—1595).

În sbornicul tipărit de Coresi în S.-Sebeș la anul 1580 se titulează: „Eu osfințitul Metropolit Genadie al Ardealului”, și la asta Coresi adaugă: „din porunca preasfințitului Metropolit al Ardealului Kir Genadie”. Apoi în precuvântarea Evangeliarului, tipărit tot de Coresi la Brașov în anul 1581, judele Brașovului Luca Herschel dice: „mă sfătuți cu luminatul Metropolit, Marele Genadie din tot ținutul Ardealului și Oradei etc. (Bian & Hodoș, Bibl.).

Ecă — așadar — un Metropolit român încă cu 20 ani înainte de intrarea lui Mihaiu Vitezul în Alba-Iulia și cu 15 ani înainte de Metropolitul Ioan de la Prislop.

Dar hipodidasalii nostri dic, că Genadie acesta nu se scrie metropolit al Bělgradului, ci al Ardealului, la ceea-ce răspunsul e natural, că cuvântul metropolit însuși spune, că locuesce în metropola principelui, care nu era alta, de cât Bělgradul.

Și dacă principele Sigismund în diploma din 20 Martie 1595 numesce pe Genadie numai ca fost *episcopus Ecclesiarum Valachalium in Transilvania*, tot asemenea numesce el și pe următorii acestuia, pe Ioan de la Prislop *episcopum ecclesiarum Valachalium in regno hoc Transilvaniae et partibus regni Hungariae etc.*, și totuși novisatorii nostri nu se împedecă de a ține pe Ioan de Prislop nu numai de Metropolit, ci încă de primul Metropolit al Bělgradului.

Difficile est satyram non scribere! Anachronistii nostri mai sciu scôte din straița *posibilităților* și invențiunea, că atât Genadie cât și antecesorii sei Christofor și Eftimie (1572—1574) au fost sfințiți *probabil* la Ipec, de unde au imitat obiceiul de a se numi pe sine metropoliți.

Las că *probabilitatea* acésta nu e *probată* cu nimica, dar chiar se se fi întâmplat vr'un cas excepțional, acésta nu conturbă legătura ierarhică cu exarchatul din Ungrovlachia, ce a esistat de lege, — după cum recunoșce și autorul vechilor episcopii, că a esistat cel puțin de la anul 1401 încóce (v. pag. 4).

Nu de la Sêrbii din Ipec, cari căduți sub Turci încă de la anul 1459 nici nu mai aveau Patriarch sau Metropolit acolo pe timpul lui Eftimie, Christofor și Genadie, au imitat acésta titlul de Metropoliți români, ci l'au erezit din cele mai vechi timpuri, și asta cu atât mai virtos, cu cât dacă Români au avut *sate* și *preoți*, au trebuit să aibă și superiorii sei în ordinea ierarhică.

Acésta se constată și mai lămurit prin continuitatea esistenței lor și mai vechiă,

Sê trecem preste diptichul metropoliților de Alba-Iulia, ce se suie până la anul 1348, pentru-că se zice a fi defectuos, cu tóte că atari pomelnice, ce se mai găsesc pe la mănăstirile atât din România cât și din alte țeri vecine, cu tóte defectele lor, se folosesc ca material prețios pentru istoria bisericească, și se ne oprim mai cu răgaz la documentele mai positive din seclul XIV și XV, cari constată destul de luminat esistența Archiepiscopilor români din Ardeal și Metropoliților de Bělgrad din vécurile acelea.

Cu Chrisovul din 13 Aug. 1391, Antonie Patriarchul Constantinopolei primesce și binecuvântă darul ce l'a făcut Vaivoda Balicza (Balc) și Drag Meșter, Mănăstirei din Maromaruș, fundată în numele sfântului Archangel Mihail, îndreptând pe egumenul Pahonie să primescă venetele de la moșiile mănăstiresci, să aibă autoritate preste preoții și credincioșii de la acelea, să pôta sfinți bisericele, să judece în cauze bisericesci și în tóte acestea să-i stea într'ajutor archiepiscopul sau episcopul, ce ar întreveni pe la mănăstirea aceea, ear' în serviciul divin să pomenescă și pe Patriarchul, etc.

Ecă! așadar un document public din seclul XIV, ce dovedesce legătura ierarhică la Români din evul mediu, începând de la Eguameni, Episcopi și Archiepiscopi până la Patriarch, și de care au luat act și regii țerii și autoritățile posterioare. Autenticitatea acestui document e dovedită nu numai prin transumtul din anul 1721, ci după cum ne spune I. Mihalyi (în diplom. pagina 111) se adevăresce și prin textul original grecesc publicat prin Mihail Cogălniceanu în Arch. română, despre care profesorul de limba grecească de la universitatea pestană Ioan Télfy s'a declarat, că textul latin e tradus fidel.

Și cu tóte acestea heterodoxii nostri au aflat și în contra acestui document prețios obiecțiunea, că un Patriarch cu numele Antonie pe la anul 1391 *probabil* n'a existat. Dar' cine alt Patriarch de cât Antonie pe la anul 1391 a existat? nu ne știu spune nici măcar cu *probabilitatea în profap*.

Conexiunea ierarhică a Românilor cu Metropolitul lor se constată mai departe și prin decretul regelui Mathia Corvinul din Sâmbăta înainte de Dumineca Laetare 1479, în virtutea căruia la întrevinerea Metropolitului Ioanichie din Bělgrad, se scutesc preoții români din Marmaruș de taxele regale.

La reproducerea acestui chrisov în diplomele Maramurușene I. Mihalyi, care cunosce referințele marmarușiene fôrte bine din isvórele imediate, reflecteză fôrte nimerit, că cuvântul Bělgrad, ce s'a întrebunțat în cererea Metropolitului Ioanichie pentru scutirea preoților români din Marmaruș a fost greșit tradus în decretul regal cu Nandor Albensis = Bělgradul sêrbesc, în loc de Bělgradul ardelean: Alba-Iulia, — pentru-că clerul din Marmaruș n'a fost nici odată supus ierarchiei sêrbesci, ci

tótdéuna numai Archiepiscopului din Transilvania, după cum rectifică și diploma proximă din anul 1494.

După invasiunea lui Mahomed II în anul 1458 Sêrbia devenise cu totul provincie turcescă și sute de mii de Sêrbi, parte emigrară, parte cădură în servitute și nu mai era vorbă de o stăpânire sêrbescă, nici de un Metropolit sêrbesc Ioanichie sau Ioanychik în Bělgradul sêrbesc sau în Ipec, care se stăpânescă preste bisericile române din Marmaruș sau din Ardeal.

Acest inconvenient simțindu-l și autorul *Satelor și preoților*, și voină a repara anachronismul autorului *vechilor episcopii* găsesce expedientul *probabilității* zicând: „Pe acea vreme însă se *póte admite lesne, că Metropolitul Sêrbiei supuse de Turci se afla adăpostit la curtea regelui unguresc*”.

Dacă numai se *póte* — fără dovadă pozitivă — apoi nu mai perdem nici noi vremea cu Metropoliți *probabili*, cari vagabundeză numai în fantasia autorilor amintiți.

Va fi destul în contra lor se ne provocăm la decretul lui Vladislau din 19 Maiu 1494 și din 29 Novembre 1498, prin cari se esplică apriat, că Archiepiscopul amintit în Chrisovul Patriarchului Antonie și în decretul regelui Mathia din anul 1479 nu e altul de cât cel din Transilvania, căruia diecesa Muncaciului cu Marmaruș e subordonată ca sufragană.

Dar' și în contra acestora se resvrétesc antagonistii nostri. Unul dintré ei esplică, că sub archiepiscopul de Transilvania se înțelege cel latin, cu tóte că latini n'au avut nici când Archiepiscopi, ci numai Episcopi de Transilvania.

Altul și mai latin cu provocare la părerea lui Bathányi, episcopului r. catolic de Transilvania (+1798) căruia nu 'i convenia un Archiepiscop român de Transilvania, sustine, că Archiepiscopul din decretul lui Antonie și ale lui Vladislau n'a fost cel de Transilvania, ci cel de Transilpina, și asta cu atât mai *probabil*, cu cât că conciliul lateran din anul 1215 supusese tóte bisericile ortodoxe episcopilor latini, prin urmare o episcopie sau o archiepiscopie ortodoxă română în Ardeal sau în Ungaria nici nu putea esista. Avem și noi cunoscință de atari concluse de ale conciliilor latine și de multele decrete de ale Papiilor, cari porunciau să se stingă toți ortodoxii, numai cât că ortodoxii nu se prea uitau în gura lor, după cum nici noi nu prea dăm cređemânt întortochierilor ce le-am vêdut că le fac antagonistii nostri cu *posibilitățile* lor față de actele pozitive ce le-am citat și de cele ce vom mai aminti.

Episcopul Pelegrin de Patavia pe la anul 980 scrie cătră Papa Benedict VII, că înainte de venirea Ungurilor în Panonia se aflau deja șapte episcopii, ear' istoricii bizantini Cedren și Zonara ne spun că pe la anul 947 principele Ardealului Iuliu (Gyula sen.) botezându-se în Constantinopol, a adus de acolo pe Ieroteiu de episcop, care reședând lângă principele în capitala Alba-Iulia, a devenit primul Metropolit

al Ardealului, de la care au luat titlu și următorii sei.

Regele St. Stefan, nepot al amintitului Gyula de la fata acestuia Șarolta, botezat după ritul grecesc cu numele Voicu, a trebuit să aibă episcop grecesc înainte de a trece la biserica latină (1000).

Principele Ardealului Geiza — *Kralys Torkias* — primește corónă grecească de la împératul bizantin Ducas (1059—1067).

Papa Inocențiu III la anul 1206 provócă pe Archiepiscopul de Caloccea să ocupe episcopatul grecesc din Belenus; ear' Grigorie IX la anul 1234 scrie regelui Bela să converteze pe episcopii schismatici din Cumania, ce se estindea și preste Ardealul ost-sudic (v. Cons. I. Kemeny in Trans. 1868 pagina 71).

Grigorie al XI-lea la anul 1374 provócă pe regele Ludovic să converteze pe Valachi la credința catolică, — și așa mai încolo — până la Chrisovul lui Antonie din anul 1391 și la decretul regilor din anul 1479, 1494, 1498 și până la Metropoliții Șuluț și Șaguna, doveđi neînterupte de esistența creștinilor, bisericilor, mănăstirilor, episcopilor și Archiepiscopilor sufragani și metropolitani.

Dar' scepticii nostri obiecțeză, că din sporadicitatea datelor despre ierarhia români nu se póte deduce coherența și continuitatea lor istorică, mai cu sémă că ne lipsesc și registrele despre seria neînteruptă a numelor lor. Noi însă tocmai pe basa acestei sporadicități, ce se estinde preste tóte vécurile și preste tóte părțile locuite de Români creștini ortodoxi deducem, că ei au avut tótdéuna ierarhii lor, fără de cari n'au putut exista nici un moment, și dacă numele tuturor dintré ei n'au rămas cunoscute, acésta împrejurare încă nu dovedesce că ei n'au existat.

Rogu-vé! Care biserică, chiar și cea catolică e în stare să producă o serie neînteruptă a ierarhilor sei începând din evul mediu până în ziua de astăzi? Biserica rom. catolică din Ardeal abia începe cu Simon din anul 1106. Și dacă episcopatul catolic de Transilvania, cassat în anul 1556, de abia fű restaurat la anul 1697, nimicitu-s'a continuitatea acestei ierarhii? Ori dacă episcopul unit Patakî a denegat existența Metropoliei de Alba-Iulia, din causă că nu era canonisată de Papa, imedecată pe Șuluț să o restaureze la anul 1850—1854? Pagubă că autorii *vechilor episcopii* și ai *satelor și preoților* n'au trăit o mie de ani, ca începând cu Jeroteiu al lui Gyula din Alba-Iulia să mérgă ca raportori cu caetele lor pe la toți de-a rîndul, ca să 'i însemneze cu numele până în ziua de astăzi, că și atunci ne mai având pe cine să desavueze, de sigur că s'ar desavua ei pe ei.

Obiecțiunea că nu toți Metropoliții au reședut în Alba-Iulia încă nu slăbesce îndreptățirea de a se numi de Alba-Iulia sau Vlădici ai Bělgradului, — pentru-că Metropolitul grecat. de Alba-Iulia et Făgăraș încă nu șede nici la Alba-Iulia nici la

Făgăraș, și câți alții asemenea. În timpuri de prigoniri, de resbele, de incursiuni inimice etc. se vor fi retras și metropoliții pe la mănăstirile din apropiere, precum a fost cea de la F. Diod, cea de la Silvaș sau altele ascunse prin munți, dar' prin aceea ei tot Metropoliți au rămas.

Centenariul lui Edgar Quinet.

Duminea trecută, 1 Martie n., s'a sărbătorit la Paris ziua în care marele patriot și scriitorii frances, filo-românul *Edgar Quinet*, văduse înainte cu o sută de ani întâiași-dată lumina zilei.

Serbarea s'a început cu un pelerinaj la cimiteriul unde zac îngropate rămășițele pământești ale ilustrului bărbat, la care a luat parte multă lume, defilând în fața modestei pietrii care arată locul unde se odihnește marele scriitorii al Franței și și mai marele prieten și binevoitor al națiunii române.

După amiază a urmat apoi o ceremonie solemnă, oficiată la Sorbona, sub presidenția domnului *Emile Loubet*, încunjurat de guvernul frances și de delegațiunile camerei.

Ministrul de instrucțiune publică a rostit un discurs întru memoria ilustrului defunct, arătând eforturile eroice pe cari le-a făcut *Quinet*, pentru răspândirea învățământului laic în popor.

A luat apoi cuvântul ministrul plenipotențiar al României la Paris, dl *Grigorie I. Ghica*, și în numele guvernului român, în numele regatului român, a rostit următorul discurs:

„Aduc aici omagiul unei națiuni, al națiunii române, în amintirea aceluia, care a fost unul din cei mai elocinți apostoli ai drepților Românilor la o viață națională.

Pe la sfârșitul secolului trecut, *Edgar Quinet* și *Michelet* au vădut grupându-se în jurul lor o pleiadă de tineri, tineri ca vîrstă, însă prin patriotismul și credința în viitorul țerei lor, erau bărbați experimentați, cari au venit de pe țărmul Dunărei să caute în Franța sămînța spiritului nou și al libertății și să apere cauza naționalității lor.

Roseti, Brătianu, au ales pe *Quinet* și *Michelet* de protectori iubii ai lor, ear' acești protectori puși în curent cu tot ce se petrecea la noi în țară, s'au făcut împreună cu ei apostolii ideii române. Mai ales *Quinet* s'a interesat de poporul nostru latin, care a putut în Orient cu toate greutatețile și cu toate nenorocirile din trecut, să și păstreze intact rasa, limba și inima sa latină.

Se știe cu ce elocință și cu ce căldură a reușit *Quinet* să facă cunoscut în Franța, pe acest popor, și prin Franța, această mare educatoare, în Europa...

După acesta, Ministrul Ghica face în câteva linii istoria regenerării naționale a României de astăzi, în termeni plini de un cald patriotism. Spune apoi, că România n'a fost ingrată față de *Edgar Quinet*. I-a acordat calitatea de cetățean român, precum a acordat-o și lui *Michelet*, lui *Gladstone*, lui *Layard*, lui *Saint-Marc Girardin*, lui *Ubicini* și lui *Bataillard*.

Iată și scrisoarea ce ministrul de esterne de atunci al României a adresat-o lui *Edgar Quinet*, încunostințându-l de vestea că România l'a trecut în rîndul cetățenilor sei:

„Domnule, Când România se sbatea sub jugul străin, necunoscută de lumea întrăgă, dvóstră ați vorbit, ear' Europa a putut afla, că pe hotarele Orientului, pe țărmul Dunărei, se găsește un popor care amenință să fie sacrificat, fiind-că a fost în toate timpurile sentinela latinității. La strigătul dvóstră, puternic, popórele latine din Europa s'au mișcat și au întins României brațele lor.

Astăzi există România. Ea a intrat în concertul lumii civilizate, ear' dvóstră, inițiator al națiunilor ce au istoria originii și luptei noastre, ați contribuit puternic la acest rezultat.

Ca un slab omagiu al profunde și eternei sale recunoștințe, România, prin organul reprezentanței naționale, a votat, ear' A. S. Principele a sancționat pentru dvóstră drepturile marelui naturalizațiunii.

Țara română este fericită și mândră că vă poate prenumera prin cetățenii sei, prin lege, așa cum ați fost deja prin inimă.

Sunt fericit că pot aduce la cunoștința dvóstră această dovadă a recunoștinței patriei mele.

Domnul Ghica cetește apoi răspunsul lui *Quinet*, și sfîrșește astfel:

„Aceste sentimente, pe cari România le exprima atunci lui *Quinet* prin organul reprezentanței sale și prin vocea ministrului de esterne, au rămas vii și intacte până astăzi. Iată de ce România a ținut să iee parte la serbările acestei zile, și împreună cu elita Franței să salute memoria marelui Frances, care a fost un mare filo-român.

Mulțumind guvernului Republicii și comitetului că m'a admis să îndeplinesc dorința guvernului meu și țerei mele, ași fi fericit dacă ași fi putut astfel mărturisii, că România păstrează lui *Quinet* și Franței cele mai profunde sentimente de recunoștință.

Discursul dlui ministru Ghice a fost viu aplaudat de asistenți.

Au mai vorbit dlui E. Ledrain, conservator al museului de Luvru, *Marcel Charlot*, presidentul onorar al Uniunii tinerimei frances, și în urmă *Buisson*, deputat și profesor la Sorbona, care a ținut o conferență savantă și elocință despre activitatea lui *Edgar Quinet*.

Serbarea s'a terminat cu cântarea unei piese musicale, și cu citirea mai multor pagini din scrierile lui *Quinet*, recitate de actori de la comedia francesă.

Notăm, că *Quinet* a ținut în căsătorie pe *Erniola Asachi*, fiica poetului român *George Asachi*, cu care legase cunoștință în *Brusela*, pe vremea când se afla acolo în exil. Sub inspirația soției sale a studiat el în chip magistral istoria politică și culturală a țărilor românești, pe care a descris-o apoi pe pagini neperitóre în „*Istoria principatelor române*“. Mai are o lucrare intitulată „*Les Roumains*“, despre limba și originea Românilor, care a făcut mari servicii națiunii române.

Iată de ce România a ținut să iee parte la serbările aranjate întru memoria acestui ilustru bărbat al Franței, și iată de ce numele lui *Quinet* va rămâne neșters din inimile tuturor Românilor.

Din tractul Lupșei.

— Sinod protopresbiteral. —

Ponor, 20 Februaru v. 1903.

Insemnătatea sinodelor protopresbiterale este în deoște cunoscută. În sinodele protopresbiterale își poate face omul o idee clară și sănătoasă despre progresul sau regresul, cu alte cuvinte despre starea unui tract, pentru-că precum este știut protopresbiterul an de an e îndatorat să presinte sinodului protopresbiteral rapórt de din cari toate afacerile și starea tractului se fie evidente până în cele mai mici detalii. Măncând din punctul acesta de vedere consider eu ziua ținerii unui sinod protopresbiteral zi de mare însemnătate, zi de serbătoare aleasă pentru acel tract. Probabil și din această cauză a decretat nemuritoriul nostru arhieru Andreiu Baron de Șaguna în § 45 al „Statului organic“ ținerea sinodelor protopresbiterale pe zi de Duminecă, ear' decursul lor se face într'un mod solemn, maiestos și impunător.

Laudă cerului, care în persoana dlui *Vasilie Gan* ni-a trimis în fruntea tractului un harnic, putem zice neobosit protopresbiter, tractul nostru a luat un avânt spre înaintare din ce în ce. Spre dovedirea acestei aserțiuni voi u da publicității un scurt resumat din decursul sinodului nostru protopresbiteral din anul acesta, în următoarele.

Convocat prin cerculariul oficiului protopresbiteral din 23 Ianuaru a. c. nr. 56, sinodul protopresbiteral ordinar al tractului nostru Lupșa, pentru anul curent s'a ținut în reședința protopresbiteratului, adecă în opidul *Ofenbaia*, Duminecă în 9 Februaru, premergându-i serviciul divin celebrat de protopresbiterul *Vasilie Gan* cu asistența preoților *Aurel Boier* din *Ciora-de-sus* și *Laurențiu Ciorbea* din Ponor.

După terminarea ritualelor membrii sinodului s'au întrunit în școlă confesională gr.-or. română unde protopresbiterul *Vasilie Gan* prin o frumoasă și instructivă vorbire ocașională declară sinodul deschis. Stându-mi la dispoziție această vorbire, cu plăcere o dau publicității în următoarele:

Preanonat sinod protopresbiteral! Domnilor și fraților!

Din incidentul sinodului nostru protopresbiteral de astăzi, permiteți-mi nainte de toate a Vă saluta cu un: Bine ați venit!

Ne-am întrunit pe baza §. 45 din Statutul nostru organic ca corporațiunea cea mai înaltă din tractul protopresbiteral al Lupșei, și ne aflăm, domnilor, la începutul unui period nou de trei ani, după-ce cu finea anului 1902 mandatul sinodului de mai nainte a expirat.

Dvóstră v'ați prezentat ca mandatar ai clerului și poporului credincios din tract, ați primit asupra Dvóstră o sarcină, care veți purta-o în alți trei ani următori. Sarcina ce ați primit-o e nobilă, dar' nici de cât nu e ușoră. E nobilă, căci țineste binele și fericirea vremelnică și vecinică a fiilor acestui tract; și e frumoasă, căci fără înșoială e lucru de onóre a fi deputat, a reprezenta un cerc, a vorbi în numele clerului și poporului din tract. Dar' nu e ușor, căci Dvóstră aveți rolul și datorința de a vă informa esact despre mersul tuturor afacerilor, ceea ce numai după muncă și obosélă se poate face; și nu e ușor, pentru-că Dvóstră sunteți chiamiți nu exclusiv a Vă informa, ci a aplica și censura, a forfecă, a cerne, — cum s'ar zice — afacerile. Dvóstră țineți cumpăna, cântăriți taptele împlinite. Și nu e ușor a măsura drept și fără greș.

Sarcina Dvóstră devine cu desăvârșire grea, când trebuie să dați directiva lucrărilor. Vlasul s'evârșește negreșit o muncă grea, când continu trebuie să porțe lopețile cele grele, în continu să țină pânzele încordate în fața vijeliei; dar' mai greu lucru e pentru cârmaci, care cu mâinile trebuie să lucreze alături cu vlasul cel din urmă, ear' cu capul are a iscodii mijlocele cele mai potrivite pentru apărare în contra vijeliei ce urlă și isbește corabia. Dvóstră, acest sinod, în organismul bisericei noastre, în organismul protopresbiteratului, nu sunteți simpli vîslași, ci cârmaci. Ací se dreg trebile bisericesti, școlare și epitropești din tract; ací se dá impulsul spre toate lucrările ce au să se s'evârșescă organele din parochii. Servindu-mă de asemănare, zic, că sinodul pentru afacerile tractului e ceea ce e suc pentru arbori, suc nutritor, care nu numai face să crească arborul, să prospereze, dar' îi împrumută și vînjosie, spre a ținé pept cu elementele ostile.

Și pe deasupra sinodul protopresbiteral trebuie să fie înțelepciunea, esactitatea, rîvna întrupată în lucrările sale, căci numai astfel poate servi de tip, model pentru factorii din parochii, și numai astfel activitatea lui va fi mănósă și plină de rezultate bune pe toate terenurile, unde chiamiat e să lucre.

Cu aceea trebuie să fim în curat, că sinodul acesta are să deie răspuns înaintea lui Dzeu, a autorității superioare bisericesti și înaintea ómenilor, adecă a obștei din tract, de sörtea morală, religioasă și culturală a fiilor tractului. Mare răsplată vor avé de la Dzeu membrii sinodali, și de la autoritatea superioară bis. și fiii tractului, când bine vor pune trebile la cale, bine le vor conduce; și mare va fi și răspunderea pentru neîmplinirea datorinței. Răsplata slugei leneșe din *Evangelie* ne este dór' tuturor cunoscută.

De ce pun eu în fața Dvóstră, în fața sinodului protopresbiteral aceste adevăruri cunoscute?

Suntem, cum ziseu, la începutul unui nou period și membrii trebuie să aibă perspectiva lucrărilor acum de la început, pentru-că rîvna de muncă ce fie-care a adus-o cu sine de a casă, cu atât mai vîrtos se fie întrebuințată în folosul și spre propășirea tractului.

Pentru-că în viața constituțională bis. períodole de trei ani eu le închipuesc ca pe tot atâtea noue primăveri. Precum primăverile pulsează viața cu forța în întrăgă natura, așa trebuie să pulseze aceea în corporațiile bis. după reconstituire. Fie-care membru intrat în noua corporație, a intrat în urma unei frământări și aduce cu sine idei și planuri noue, pe cari voește a le realiza în timpul cât îi ține mandatul.

Ear' dorința mea e, ca nisuițele Dvóstră să fie în concordanță perfectă cu adevăratele postulate, cu adevăratele trebuințe ale tractului, cari își cer desăvârșirea lor prin Dvóstră, ca sinod protopresbiteral.

Mângăerea mea e și de astădată aceea, că Dvóstră de-și membri ai unui nou period, în privința vederilor și a rîvnei de a lucra sunteți tot cei vechi. Am nădejde, că de astădată numai însuflețirea și zelul vi-s'a

potențat, ca să pășim mai repede, în tempo accelerat, către scopul prefript: perfecționarea afacerilor tractului.

Earăși v'e zic deci: Bine ați venit! Duhul înțelepciunei, al înțelegerei, al iubirei și păcii, care l'am invocat astăzi; și binecuvântarea lui Dzeu să fie cu noi, să ne ajute în trebile noastre, spre deslegarea cu succes a problemelor ce ne stau înainte. Amin!

Cu acestea sinodul protopresbiteral ordinar al noului period, în care suntem, îl declar deschis.*

După constituire și constatarea mebrilor prezenți protopresbiterul prezintă sinodului:

- Raportul despre agendele oficiului ppresbiteral, starea clerului și poporațiunii tractului pe anul 1902;
- Raportul despre starea școlilor și învățământului în 1902, și
- Raportul despre afacerile epitropești din protopresbiterat pe anul 1902.

După aceea se cetește raportul comitetului protopresbiteral despre activitatea sa în decursul anului 1902 și în legătură cu acesta rațiociniul protopresbiteral pe anul 1902 și budgetul pe 1903; raportul bibliotecariului tractul despre starea bibliotecii cu finea anului 1902 și în fine un proiect de regulament pentru bibliotecă.

După cetirea fie-căruia din aceste acte se dá discuție liberă asupra lui și cu plăcere relatez că fiind ele lucrate cu multă conștientiositate și zel, adevărite prin documente recerute, s'au luat la cunoștință aprobătoare.

Termine toate acestea, conform convocatoriului urméză reconstituirea comitetului și epitropiei protopresbiterale pe noul period de trei ani.

În cea mai bună armonie și înțelegere, carea în tractul nostru totdeauna a domnit, sinodul a ales în comitet:

- ordinari: preoți *Nestor Manciu* și *Avram Cioran*; mireni: *Nicolae Fodorean*, *Andrei Muntean*, *Vas. Jina* și *Gavrili Rancea*.
- Suplenți: din cler *Laurențiu Ciorbea*; mireni: *George Gidrai* și *Vasilie Macaiet*.
- Epitropi: Preoții *George Lazar*, *Vasilie Bumbuș* și mirean *Simion Samuilă*, cleric absolut.

Din rapórtle prezentate sinodului amintesc datele următoare:

I. La protocolul de esibite al oficiului în 1902 au intrat 1116 acte față de 1020 în 1901. Actele în cât e pentru acest oficiu toate sunt rezolvite. Pendente sunt 16 cari după firea lor recer timp mai îndelungat până la finalisare.

Lângă îmbunătățirile anului trecut, la acest loc voesc a mai aminti, că în acest an s'a aranjat din nou arhivul protopresbiteral intrig, deschidându-se mai multe secțiuni pentru evidența actelor. Fie-care secțiune are numerii sei curenți, despre ce ne dá sémă protocolul arhivului, compus din nou și acesta.

Ca lucrare demnă de amintit relevez că s'a compus și cartea de aur a tractului. Va să zică s'a scris istoric tractului pe baza unui operat (autor protop. V. Gan) cetit în sinodul festiv din incidentul aniversărei a 25-a de la mórtea marelui arhieru Andreiu Baron de Șaguna. Cartea e întocmită așa că în ea în continuu se pot face induceri și se poate reveni la afaceri. Scopul ei este să deie iconă perfectă și reală a tractului de la începuturile lui și până la fine.

Afaceri propriu disciplinare nu s'au ivit în acest an de cât una. Preste tot nivoul moral al preoților și învățătorilor crește; ceea-ce numai salutar poate fi pentru tract.

Scaunul protopresbiteral în anul acesta s'a întrunit de 2-ori pertractând 2 afaceri matrimoniale și 4 acte electorale. Tóte actele scaunului și-au aflat finalisare afară de alegerea de paroch de la *Ocoliuș-mic*, care dificultându-se prin scaunul protopresbiteral se află la *Preaven*. Consistoriu arhiericeșan.

Visitațiunea canonică s'a îndeplinit în ordine și în acest an. Despre momentele mai însemnate s'a luat notă în fața locului, într'un protocol separat. Spre delăturarea defectelor și inconveniențelor s'au luat cele mai estinse măsuri.

Arhivele parochiale se țin în regulă la 21 oficii, ear' la 8 în mai puțină regulă; matriculele de astădată au fost tóte în regulă. Sinodele parochiale s'au ținut în regulă, cu

scepțiunea a 2 comune (Cacova-Ierii și Runc) despre cari n'a intrat nici un raport că s'ar fi ținut.

Predici se țin în toate bisericile; elevii cântă la liturgie în 14 biserici, în celelalte nu.

În protopresbiterat sunt 29 comune matre și 4 filii. La acestea sunt în funcțiune 24 parochii și un administrator parochial. În vacanță rămân la finea anului 4 parochii și 1 cu administrator. Preoții în funcțiune după pregătire sunt cu teologie ordinară 12, extraordinară 13. După starea familiară 8 veduși. Preste 40 ani de serviciu au 3. Clerici absoluți cu calificare de preoție în tract sunt 2.

În protopresbiterat sunt 4013 familii (față de anul trecut creștere 59). Suflete sunt: bărbați 9183, femei 8949, la olaltă 18,132, față de anul trecut creștere 232 suflete. În 21 comune este creștere de 214 suflete, în 7 comune decreștere de 64 suflete. Într-o singură comună (Lăturenii) tot starea din anul 1901.

Știu ceti și scrie 3057 bărbați, 1210 femei, la olaltă 4267. Creșterea e 389. Căsătorii s'au încheiat bisericesti și civile 151. Părechi, numai civile 4, la olaltă 105. Căsătorii mixte au fost 20. În anul 1902 s'au născut 276 prunci legitimi și 239 prunce legitime; nelegitimi 30 prunci și 29 prunce, în total s'au născut deci 574. Au numit 364 bărbați, femei 245, în total 509.

(Va urma.) *Preotul Laurențiu Ciorbea.*

Avis

Pentru a discuta obiectele puse la ordinea zilei în adunarea generală extraordinară a comitetului municipal al comitatului Sibiiu, care se va ține în 16 Martie a. c., domniile membri români sunt rugați a se întruni în conferință *Vineri în 13 Martie a. c. la orele 5 d. a.* în localitățile Casinei române din loc. Cu această ocaziune se vor pertracta și alte obiecte de interes pentru club. Sibiiu, în 10 Martie 1903.

I. A. de Preda Dr. Beu

Din Budapesta.

Concertul universitarilor români.

Budapesta, 6 Martie n. 1903.

Incheierea solemnă a carnavalului — judecând după invitațiile publicate în jurnale — a fost de astădată rezervată tinerimei române universitare.

Studentii români din Budapesta, Cluj și Oradea-mare, emulau așa zicând pentru reușita cât mai splendidă a concertelor lor, fiind prin acesta a arăta publicului român, că și în marea străinilor fiind, totuși bate în ei o inimă românească, din care isvoresc apoi aceste manifestațiuni mărețe tot românești.

În cadrul raportului meu însă voesc a cuprinde numai concertul aranjat de societatea „Petru Maior” în 26 Februarie a. c.

Precum în anii trecuți, tot astfel și de astădată reușita concertului precum și preste tot a petrecerii a fost una dintră cele mai bune. Programul constatator din 5 puncte a fost executat cu o rară precizie. P. 1. *Mendelssohn*: „Marș de nuntă” din opera „Sommernachtstraum”, esec. de orchestra soc., ni-a dat ocaziunea plăcută să gustăm farmecul muzicii clasice. Al doilea punct, tot clasic, *Beriot*: „Concertul 9”, a fost esec. de dl. A. Montia, stud. fil., cu o dexteritate și fineță esecelentă. În punctul următoriu a debutat corul soc. cu balada *Schumann*: „Vieta țiganilor”: nuanțarea fină precum și armonia vocilor a contribuit mult la susținerea nivelului, la care acest cor s'a ridicat, mulțumită interesului arătat din partea coristilor și a dirigentului C. Popescu, stud. fil. — Și tot nu se mai isprăviau piesele clasice! Dl. I. Pușcarin, stud. jur., în „Rapsodie hongroise” de Liszt, prin tehnică și predarea sentimentală a contribuit mult la reușita splendidă a concertului. În fine iată și ceva românesc; „al treilea Poutpouriiu” de I. Murășan esec. de orchestră ni-a lăsat încantați, dovadă aplauzele îndelungate, cari au rezultat bisarea frumoșiei piese. Meritul revine zeloșilor membri și bravului lor dirigent L. Domide stud. med. **Acompaniamentul la pian în toate punc-**

tele l'a avut dl. A. Iorga stud. med., de care s'a achitat în mod laudabil. Succesul concertului a fost pentru publicul de față preste toate așteptările, ba la mulți le părea rău, că a fost așa scurt. — A urmat dansul început cu Hora; dintră jocurile noastre au fost în program „Ardeleana” și „Sărba”, cari au fost dansate cu multă vioiciune, chiar și din partea străinilor! Jocurile de colônă au fost dansate de câte 30—40 părechi, un număr destul de însemnat, luând în considerare colonia română nu prea mare din capitală. Ca raportor fidel mai amintesc, că s'a dansat și un „esárdás”, ceea-ce multora nu li-a convenit, care însă din complesanță față de numărul însemnat al străinilor, — mai ales dame — a fost întretășit între celelalte dansuri. Astfel a durat dansul cu multă voie bună și animație până în zorile zilei!

Din publicul ales și numeros, am putut să mi însemnez următoarele nume:

Ilustr. Lor Dnii Cucurian, consul al României, Mezei, jude la curie; Magnif. Lor Dnii deputați dietali Lendl, Schmidt și Cioacan; Dr. I. c. Pușcarin; Dnii Dr. Șigescu, Dr. Bilașcu, Dr. Vraciu, Farchescu, M. O. D. G. Bogoeviciu, prot. onor.; prof. Banciu din Brașov, Dr. C. Babeș, etc.; oficeri din România, voluntari, cum și un număr mare de studenți universitari; asemenea o frumoasă cunună de dame și doșore.

Cred, că am satisfăcut prin acesta — după putință — oficiului meu de raportor; doresc în fine societății „Petru Maior”, ca succesele dobândite până acum să-i servescă de stimul și pentru viitoriu, căci atunci și publicul nostru va fi convins, că tinerimea noastră universitară este la culmea chiamării sale! $a+b.$

NOUȚĂȚI

Alegeri sinodale. Pentru alegerea de deputați sinodali pe noul period de trei ani (1903—1905) consistoriul *diecesei Aradului* a pus termen pe 22 Martie st. n. pentru alegerea deputaților mireni și pe 5 April st. n. pentru scrutinarea alegerilor, ear' pe 26 Martie st. n. pentru alegerea deputaților din cler.

În *diecesa Caransebeșului* alegerea deputaților mireni se va face în 29 Martie st. n., scrutinul în 5 April st. n., ear' alegerea deputaților din cler în 26 Martie st. n.

Visite de domnitori. Regele *Cristian IX*, al Danemarcei, în 8 April n. împlinește 85 ani de etate. Din prilejul sărbătorii acestui aniversal împăratul *Vilhelm II*, al Germaniei, va face bătrânului rege vizită la Copenhaga în 2 April.

Conform unui raport dat din Viena, regele *George*, al Saxoniei, pe la jumătatea lunii April va veni la Viena cu mare suită, pentru a face vizită M. Sale împăratului și rege al nostru *Francisc Iosif I*.

† **Traian Mețianu.** În legătură cu notița din numărul anterior despre trecerea din viață a protopresbiterului Traian Mețianu publicăm aci anunțul funerar dat de familia răposatului, în următoarele:

Ved. Sora Bartolomeiu Mețianu ca mamă, Etrosina Mețianu nasc. Tipeiu ca soție, Traian și Eugenia Mețianu măr. Proca, fiu și fiică, Ioan Tipeiu protopresbiter emeritat, soț, Costi Proca, ginere, au nemărginită durere a anunța încetarea din viață a preaiubitului lor fiu, soț, tată, ginere și soț *Traian Mețianu*, protopresbiter al tractului Bran, întemplat în 7 Martie n. 1903 la 11 ore noaptea, după o scurtă dar' grea suferință, împărtașit fiind cu Sf. Taine. Mărtea nemilăsoasă i-a scurtat firul vieții la vârsta de 49 de ani, în anul al 28-lea an al fericitei sale căsătorii și al 27-lea al sfintei preoții. Rămășițele scumpului adormit în Domul se vor ridica din biserica St. Nicolae din Zărnești Marți în 10 Martie n. 1903 la 12 ore m. și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiteriul acelei biserici. *Zărnești*, în 8 Martie n. 1903. Odihnește, Dómne, în pace sufletul fericitului adormit!

† **Pavel Goța.** Cu datul 9 Martie st. n. ni-se scrie, că părintele *Pavel Goța*, paroch în *Laz* (tractul Șeșelului), a răposat alaltăeri (9 Martie), în etate de 55 ani. — Dumnezeu să 'l odihnescă!

† **Stefan Bitto**, ultimul fost ministru-president din partidul pur deákist (după căderea cabinetului Szlávý) a răposat Duminecă în Budapesta, în etate de 81 ani. Prohodul i-s'a făcut eri în Budapesta prin episcopul Szmeccsányi, după care cociugul a fost transportat la Șarosta, spre a fi așezat în cripta familiară.

Alegere. Ni-se scrie, că alegerea membrilor clericali în sinodul protopopesc al Cehalului s'a făcut în 18 l. c., aleși au fost: Sam. Popoviciu, paroch în Valendorf, Sofroniu Roșca, Ungra, Ioan Brotea, Mateiaș, Ioan Vătașan, Archita, Ioan Blaga, Jibert, Ioan M. hailă, Dăișoră, Ioan Bercean, Merchașa, și Ieronim Buzea, Ștena.

Carantină din cauza cloșanilor. Vaporul „Westalia”, sosit zilele acestea în portul de la Hamburg, a fost pus sub carantină, din cauză că au fost aflați pe el câțiva cloșani morți, despre cari se bănuște că ar fi fost infectați de ciună. Dintră călători nu e bolnav nici unul. Cu toate acestea s'au luat toate dispozițiile de precauțiune.

105 milioane fumate. Direcția monopolului tutunurilor a terminat zilele acestea conspectul statistic despre tutunurile și țigările fumate în anul trecut. Din acel conspect rezultă, că în anul 1902 s'a fumate țigări și tutun în preț de *104.549.901 corone*, cu 917.476 corone mai mult de cât în anul 1901. — Câte școle — de pildă — s'ar fi putut înființa cu milioanele acestea fumate!

Fundațiune de două milioane. Unui cetățean din o comună polonă i-a murit nevasta. Întru eternizarea memoriei răposatei a depus la cassa de păstrare a comunei *zece corone*, cu condiția, ca aceste zece corone să se capitalizeze până vor crește la *două milioane de corone*, când apoi cametele după acelea două milioane să se distribuie în fie-care an întră săracii comunei. Nobilă intenție, nu-i vorba! Dar' bieții săraci vor trebui să aștepte 2259 de ani, până să ajungă a se îndulci din binefacerile acestei fundațiuni.

Pregătiri de grevă mare în Olanda. Guvernul olandez pianuește să supună votării în dietă un proiect de lege zis „al grevelor”, care se conține măsuri aspre contra celor cari fac grevă. Afând despre această lucrătorii de toate branșele, au început deja de pe acum să iee poziție contra votării proiectului; au ținut deja câteva adunări de protestare, dintră cari cea mai cercetată a fost cea ținută la Amsterdam, la care au luat parte unsprezece mii de omeni. Deosebi lucrătorii de pe la căile ferate sunt mai nemulțumiți cu plănuita lege. Au și hotărât să facă grevă generală, împreună cu toți lucrătorii de toate branșele, dacă dieta va vota legea.

Pălincea ministrului. În scopul combaterii alcoolismului guvernul norvegian a prezentat dietei un proiect de lege cu represalii aspre nu numai contra celor aflați în stare de beție, ci și contra crișmarilor la cari s'a îmbătat delinquentul, ear' pentru-ca legea să pōta fi aplicată cu cât mai mare efect, la propunerea ministrului de finanțe a fost urcată în măsură foarte mare darea de consum pentru beuturile alcoolice. La câteva zile după votarea legii niște hoși au pētruns în pivnița ministrului de finanțe și au furat 391 litre de rachiu. Din prilejul demersurilor polițiale pentru constatarea faptului și eruaerea furilor a eșit apoi la ivelă că ministrul are în pivniță și numeroșe buți de vin. — Acum totă lumea face haz pe socotela ministrului, care lucră din răspuțeri întru combaterea beției — la alții, ear' el își ține pivnița plină cu vin și rachiu.

AMVONUL.

Predică despre lux

ținută în Dumineca Vameșului și a Fariseului, de **Nicolae German**, preot.

(Fine.)

Să zicem, iubișilor, că cunoștem vre-un păcat al vecinului nostru. Dar' ore cine ni-a dat putere să-l judecăm? Și ore nu e cu putință, ca el ca mâne să se întōrcă și să urmeze lui Petru, tălhariului de pe cruce, Mariei egiptence, lui Zacheiu și vameșului din sânta evanghelie de azi? Și ore noi, cari judecăm, nu suntem păcătoși? Iată cum a purces Iisus cu fariseii de odinioară, cari aducându-i înainte o muiere păcătōsă, ca să-l ispitescă, au primit răspunsul: „Cel-ce este dintră voi fără păcat să arunce mai întâiu cu pētră în ea”. (Ioan VIII. 7). Și ce să vești, nime nu a îndrăsnit să arunce, aflându-se cu toții păcătoși. Ear' tot Iisus, în vorbirea de pe munte astfel muștră pe fățarnicul mincinos: „Fățarnice! scōte întâiu bărna din ochiul tēu, și atunci vei vedea să scoți piul din ochiul fratelui tēu”. (Mateiu 7, 5).

Nu așa să facem noi, frașilor, ci lăpădând minciuna și dorind îndreptare, să păzim sânta poruncă a legii celei noue, care sună:

„Să iubești pe de-aprōpele tēu ca însuși pe tine”.

3. Cel mai mare rău ce ne aduce luxul este *sărăcia*, căci dacă nu aprōpe la toți, apoi la cei mai mulți iubitori de acest păcat se ivește sērăcia atunci când ei se cred la culmea deșertei māriri, căci hainele cele scumpe, mārăurile cele gustōze, beuturile preste mēsūră, tōte acestea cer parale preste parale, și apoi dacă averea celui stăpānit de aceste poște ale luxului nu-i ajunge, se aruncă în drēpta și în stānga, pe la creditorii privați, pe la băncile atât de numeroșe în ținuturile noastre, ba ajunge de multe-ori până acolo, că împins de acēsta nebună deșertăciune procură cele de lipsă de la neguțatori, pe datorie. Iată ce zice Escelenția Sa supremul cap al bisericei noastre, în pastorală sa de Anul nou (1903): „Cel-ce pōrtă asemenea haine mai ales cumpērate pe datorie, pōrtă haina altuia, căci până când nu o va plăti nu e a lui, ci a celui ce i-a vëndut-o pe datorie”. Așa este, iubișilor. Toți aceia, cari prin îngāmfarea lor urmēză luxului, ajung în încurcături, în datorii de tōtă forma, terminate cu licitarea (vinderea) puținei averi căștigată cu sudōre de pārinții lor, și astfel rămān pe ulițele satelor, nefericind mulțime de copli rēmași fără adăpost, ajunși ei înșiși în disprețul lumii și blăstēmul copiilor lor. Ajung să trāiască din mila celor cumpētați și cruțatori, — ba de multe-ori ajung la așa miserie, în cât fiind încă în putere se fac din ei cei mai periculoși omeni din societate, jettuind, omorind și făcēnd cāte altele de aceste numai și numai pentru-ca să pōtă trăi fără zōlă. Și care le e sfirșitul? Temnișele și în urmă mōrtea rușinōsă și perderea sufletului.

Iată, frașilor, cāte și cāte rele aduce asupra noastră luxul cu poștele lui, iată pentru-ce nu a fost bine primită rugăciunea fariseului, care încă a fost unul din aceia cari biruiți de mārirea deșertă, iubesc luxul.

Și dacă totuși omul voește să ajungă la o poziție mai înaltă, după cum ne demāndă dorința înăscută în noi în fie-carele, și după cum ni-o spune acēsta inima noastră, și dacă voim să plăcem omenilor și lui Dzeu, — numai prin umilință putem ajunge la acēsta, căci iată ce ne spune sânta evanghelie de astăzi, că: „tot cel-ce se înaltă pe sine smeri-se-va, și tot cel umilit se va înaltă”.

Așa este, iubișilor creștini, să ne ferim de aceste păcate venite asupra noastră, adecă de îngāmfare, mārire deșartă, trufie, minciună, cari își au începutul în lux și despre cari zice glasul Domnului la Sirach (XXV 3—4): „Trei lucruri a urit sufletul meu și forte m'am scārbit de vieta lor; de sērăcul trufaș, bogatul mincinos și bătrānul preacurvariu, lipsit de înțelepciune”.

Să urmām deci, iubișilor, acelui rugătoriu de Dzeu din sânta evanghelie de azi, a cărui rugăciune primită a fost înainte Pārintelui nostru al tuturor, și avēnd în inimile noastre cuvintele sfintei biserici, cari ni-le spune în tōte Duminecile: „Fericitiți sunt cei săraci cu duhul, că acelora este împērăția ceriurilor” și rugāndu-ne ca vameșul, cu inima înfrāntă și sdrobită zicēnd: „Dzeule, milostiv fi mie păcătōsului”, — căci atunci rugăciunile noastre vor fi bine primite lui Dzeu și tolos vom avē din ele, revārsānd preste noi bunătatea sa cea cerescă, dārūindu-ne rōdă în țarinile noastre, vremi de pace și sporiu după munca noastră.

Ear' după ostenēla noastră, ajunși cu ajutoriu lui Dzeu la ceva căștig, să nu-l risipim cu poștele luxului, ci să ne dedām, noi și copiii nostri, la cruțare în tōte, în haine, în mārare și în beutură, căci atunci aici pe pāmēt vom trăi în deplină îndestulare, făcēnd fapte bune, ajutānd pe cei lipsiți, și lāudānd pe Dzeu Creatorul nostru.

Ear' Tu, Dómne al puterilor, duh umilit, inimă înfrāntă și smerită dāruește-ne, ca cunoșcēnd greșelele noastre să nu asuprim pe fratele nostru, că bine ești cuvēntat în vecii vecilor. Amin.

Posta redacțiunei.

„Observatoriul”, în numărul viitoriu. Pentru numărul de astăzi a sosit prea târziu.

București. De acord întru tōte. Când vei afla ceva mai pozitiv — scrie-ne. Să lutare!

Octoich

ce se zice ele- nesce paraclitic. Acum în- tăia-ură dat la tipariu în zilele prea înălțatului împărat al Austriei și Apostolicescului Craiu **Frantisc Intăiu**. Cu Blagoslovenia Ex- lentiței Sale Preasfintitului Domn **Stefan Stratimirovici** Archi-Episcopul și Mitro- politul Besericii Răsăritului din Carlo- veț, îndreptat fiind prin osărdia Pre- sfintitului Episcop al Argeșului Kyriu Kyr **Iosif**. — Acest Octoich mare, de format folio, este tipărit cu litere cirile „la Buda în Crăesca Tipografie a Uni- versității din Peșta la anul 1811” și costă nelegat 12 cor., legat 18 cor. — Se pôte procura de la **Librăria tipog- rafiei archidieceșane, Sibiiu**.

Au apărut:

Novele tomul I. de Vas. Ranta-Buticescu.

Cuprinsul:

- 1. Dragostea mătușii
- 2. Parola lui Ali Musta
- 3. Pétra Dochiei.
- 4. Costica.
- 5. Florile dragostei.
- 6. Sóre cu plóie.
- 7. Flori de munte.
- 8. Bombóne.
- 9. Soția ostașului.
- 10. Tinerete-Nebunețe.
- 11. Florile Codrului.
- 12. Regina balului.
- 13. Dracul.
- 14. Presentul mătușii.
- 15. Pentru plăceri.

Prețul unui esemplar spedit franco e cor. 1.80

Se pot procura de la **Tipografia „Au- rora”** în Gherla (Szamosujvár), de la **Libră- ria archidieceșană** din Sibiiu, cum și de la alte librării mai cunoscute din patrie.

La Librăria Tipografiei Archidieceșane se află de vânzare:

- Poesii Postume, de *M. Eminescu* C. 1—
Prețul:
 - Ziariul unui Pierde-Vară, de *George Coșbuc* ” 2—
 - Isus Christos cu cuvintele santei scripturi, de *Dr. Petru Barbu* ” 2.50
- trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.
- Cuvinte adevărate, de *N. Iorga* C. 2.50 plus 20 fil. porto postal.

In **Tipografia archidieceșană** a apărut:

ACAFTISTUL

Preasantei **Născetóre de Dumnedeu** și **alte rugăciuni**

urmate de **Simaxarin** pentru tot anul si Păschie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat fl. —.85
jumătate până ” 1.05
în piele roșie ” 1.25
Ediția fină în piele neagră ” 2.—
piele chagrin ” 2.60
în mătase ” 3.85

Se află de vânzare la **Librăria Tipografiei archidieceșane Sibiiu.**

Povești pentru anul prim școlar.

Lecțun după treptele formale de **Dr. Petru Șpan.**

Se pôte procura cu prețul de 1 corónă de la **Librăria Tipografiei archidieceșane.**

Alexandru Márki

Istoria universală

pentru școlele cile și superioare de fete pe basa planului de învățmânt din 1887. — După edițiunea VI în româneșce de I. Popovici. — Aprobată de Inaltul Mi- nisteriu r. u. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 4566/1901. — Prețul legat 2 — cor. A se procura de la **Librăria archidieceșană.**

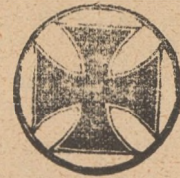
Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție. da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și foloseșce contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, îm- pedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, șgărciuri de inimă, asma, auzul greu, șgărciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mână și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumi cari prețuesc cu multămire inven- țiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i se retrimité banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba apa- ratul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis se se confunde cu aparatul „Volta”** deóre-ce „Ciasul-Volta atăt în Germania cât și în Austro- Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut, apre- ciat și cercetat.** Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi [2] 3— de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapeșta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1902.

Budapeșta — Predeal								Budapeșta — Arad — Teiuș													
Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.								
10.—		2.10		pl. Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50	10.00	10.00	12.30	8.50	pl. Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20		
9 —	6.50	5.45	9.16	Budapeșta (gara centrală).		7.10	1.50	6.00	7.50	8.10	6.50	10.00	2.—	Budapeșta (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.30		
11.56	9.07	9.27	11.19	Szolnok		8.37	11.36	5.46	6.32	11.09	8.35	1.30	4.22	Szolnok		2.49	11.44	4.13	7.32		
2.14	10.43	11.53	12.55	P. Ladány	pl.	12.54	9.59	1.12	3.56	3.32	11.51	6.05	7.11	Arad	pl.	9.35	8.18	11.20	4.21		
3.49	11.56	1.48	2.11	Oradea-mare	sos.	11.04	8.43	11.36	2.38	4.07	12.11	6.35		Glogovaț	sos.	8.57		10.50	4.06		
4.10	12.11	2.06	2.18	Mező Telegd		10.44	7.51	11.15	2.32	4.22	—	6.46		Gyorok		8.45		10.33	—		
4.50	12.52	3.04	2.51	Rév		10.07	7.13	10.43	2.03	4.47	—	7.06		Pauliș		8.12		10.00	—		
5.33	1.40	3.50	3.26	Bratac		9.32	6.38	10.13	1.37	5.03	—	7.16		Maria-Radna		7.57		9.45	3.27		
5.56	2.06	4.14		Ciucia		9.11	6.11	9.55		5.30	12.49	7.34		Conop		7.22		9.15	—		
6.42	2.50	5.02	4.16	Huedin		8.37	5.35	9.24	12.55	5.54	—	7.55		Bérsava		7.05		3.57	2.57		
7.23	3.30	5.49	4.52	Nadașul-ung.	pl.	7.58	4.52	8.48	12.23	6.11	1.16	8.11		Soborșin		6.25		8.15	2.31		
8.23	4.27	6.56	5.42	Cluș	sos.	6.42	3.40	7.35		6.58	1.46	8.51		Zam		5.50		7.41	2.05		
8.37	4.42	7.12	5.55	Apahida	pl.	6.17	3.18	7.13	11.10	7.27	2.05	9.19		Gurasada		5.23		7.16	—		
8.54	4.52	8.30	6.11	Ghiriș	pl.	5.41	2.56	6.46	10.50	8.08	2.23	9.59		Ilia		5.18		7.06	1.39		
9.11	5.13	8.59	6.27	Cucerdea	sos.	5.22	2.37	6.27	10.34	8.26	—	10.17		Braniceica		4.49		6.43	—		
10.21	6.24	10.41	7.26	Uióra		5.54	1.27	5.12	9.30	8.52	2.54	10.42		Deva		4.27		6.20	1.12		
10.47	6.52	11.16	7.50	Viñul-de-sus		3.11	12.56	4.43	9.00	9.24	3.13	11.20		Simeria (Piski)		4.12		6.05	1.00		
10.56	6.57	11.31	7.52	Aiud		3.02	12.46	4.33	8.55	9.52	3.32	11.53		Orăștia		3.33		5.19	12.33		
11.08	7.04	11.40		Teiuș	pl.	2.56	12.40	4.27		10.16	—	12.19		Șibot		3.13		4.55	12.19		
11.12	7.11	11.50		Crăciunel	sos.	2.49	12.33	4.20		10.40	4.15	12.44		Viñul de jos		2.53		4.34	12.03		
11.34	7.33	12.20	8.16	Blaș (ung. Tárnavei)	pl.	2.27	12.12	3.59	8.29	11.01	4.23	1.02		Alba-Iulia		2.33		4.17	11.42		
11.52	7.52	12.46	8.32	Blaș	sos.	2.05	11.13	3.38	8.12	11.30	4.50	1.28		Teiuș	pl.	2.00		3.43	11.21		
12.24		1.48	8.37	Micăsasa	pl.	1.47		3.02	8.00												
12.53		2.20		Copșa-mică	sos.	1.11		2.36													
1.07		2.30	9.04	Mediaș	pl.	12.58		2.21	7.35												
1.14		2.38		Elisabetopole	sos.	12.47		2.16													
1.45		3.11	9.31	Sighișóra	pl.	12.06		1.44	7.08												
2.01		3.27	9.43	Hașfalău	pl.	11.45		1.25	6.56												
2.15		3.32	9.47	Homorod	sos.	11.09		1.06	6.50												
2.33		3.52	10.01	Ágostonfalva	pl.	10.53		12.51	6.37												
3.04		4.22	10.25	Apașa	sos.	10.24		12.23	6.11												
3.40		4.57	10.53	Feldioara	pl.	9.48		11.49	5.49												
3.47		5.04	11.—	Brașov	sos.	9.02		11.42	5.42												
4.03		5.30	11.14	Timiș	pl.	8.43		1.27	5.29												
5.28		7.03	12.26	Predeal	sos.	7.30		10.15	4.23												
6.05		7.43	12.58	București	pl.	6.49		9.30	3.50												
6.34		8.13	1.16			6.27		9.17	3.35												
7.10		8.48	1.36			5.56		8.40	3.15												
7.50		9.27	2.09			5.20		8.15	2.45												
11.40		8.55	2.19			9.23		8.00	2.18												
12.38		4.40	3.01			8.45		4.24	1.42												
1.11		5.10	3.31			8.20		3.32	1.12												
8.00		11.55	9.10			3.05		7.35	9.15												